

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/327/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6617212252
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6617212252.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov Mgr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcov: 1/ U. J. (M.), 2/ P. J., 3/ U. J., 4/ U. J., 5/ U. J. (E. syn č. XXX, XXX XX T., 6/ P. J., 7/ Y. J., 8/ U. J. (M. ml.), 9/ P. J. (M.), 10/ F. J., (E. syn) 11/ U. J., (E. syn), 12/ U. J., (E. syn), 13/ U. J. (M.), 14/ F. U., 15/ F. O., 16/ P. U., 17/ F. J., 18/ P. M., 19/ U. J., 20/ P. U., 21/ P. O., 22/ O. O., 23/ H. O., 24/ P. C., 25/ P. O., rod. U., všetci zastúpení: Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdkova 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345 a zároveň žalobcovia 3/, 14/, 15/ a 16/ zastúpení aj: Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, so sídlom Námestie SNP 8, 975 66 Banská Bystrica, IČO: 36 038 351, proti žalovanému: Y. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. XXX/XX, XXX XX T., zastúpený advokátom JUDr. Ľubomírom Ivanom, so sídlom Námestie SNP 41, 960 01 Zvolen, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalobcov 1/ až 25/ proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č. k. 9C/32/2017-346 z 23. apríla 2018, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území W. a katastrálnom území T. začatom dňa 20. 11. 2017 na návrh neznámych vlastníkov nehnuteľností zastúpených Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom v Bratislave (ďalej „Slovenský pozemkový fond“) a Lesmi Slovenskej republiky, štátny podnik, so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej „Lesy Slovenskej republiky“) zastavil podľa § 62 a § 161 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“) majúc za to, že nie je splnená základná podmienka na to, aby súd mohol o podanej žalobe konať a zistený nedostatok procesnej podmienky nie je možné odstrániť. Žalobcovia sú v žalobe označení len menom a priezviskom ako neznámi vlastníci nehnuteľností, resp. vlastníci, ktorých miesto trvalého pobytu nie je známe. Označenie žalobcov v žalobe nezodpovedá ustanoveniu § 133 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, aby bola možná ich jednoznačná identifikácia, čo bráni súdu prvej inštancie preskúmať, či v žalobe označení žalobcovia mali v čase začatia konania procesnú subjektivitu (§ 61 C. s. p.). Tento nedostatok žaloby nie je možné podľa názoru súdu prvej inštancie odstrániť opravou ani doplnením, nakoľko nejde o vadu podaniu spočívajúcu v jeho nesprávnosti alebo neúplnosti. S odkazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. 01. 2011 sp. zn. 7Cdo/10/2010 a rozhodnutie „Najvyššieho súdu ČS z 23. 03. 2006 sp. zn. 2Cdo/550/2006“ ustálil, že bez údajov umožňujúcich identifikáciu a nezameniteľnosť žalobcov s inou osobou nie je možné v konaní pokračovať, pretože by rozsudok, ktorým by rozhodol o právach a povinnostiach takého (rozumej neidentifikovateľného) účastníka by bol v konečnom dôsledku nevykonateľný. Na závere o nemožnosti pokračovať v konaní nemení podľa názoru súdu prvej inštancie nič ani skutočnosť, že nedostatočne označených žalobcov v konaní zastupuje Slovenský pozemkový fond. Súd prvej inštancie zdôraznil, že podľa § 13, § 16 ods. 1 písm. b) a § 17 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom (ďalej aj „zákon č. 180/1995 Z. z.“) pri nakladaní s pozemkami uvedenými v § 16 tohto zákona vystupuje fond (Slovenský pozemkový fond

- poznámka odvolacieho súdu) vo vlastnom mene a zrejme to viedlo súd prvej inštancie k rozhodnutiu o trovách konania výrokom: „žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania od žalobcov 1/ až 25/ v rozsahu 100 %. Súd priznáva žalovaným náhradu trov sporu od Slovenského pozemkového fondu, so sídlom Búdková 36, Bratislava a od Lesov Slovenskej republiky, štátny podnik so sídlom Námestie SNP č. 8, Banská Bystrica“ s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súdny úradník osobitným uznesením.

2. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia zastúpení Slovenským pozemkovým fondom a Lesmi Slovenskej republiky.

3. Slovenský pozemkový fond v odvolaní v mene žalobcov vytýkal súdu prvej inštancie nesprávne právne posúdenie veci a odňatie možnosti žalobcom 1/ až 5/ a 7/ až 13/ konať pred súdom. Už vo svojom vyjadrení z 22. 02. 2018 podrobne rozviedol problematiku procesnej subjektivity neznámych, resp. nezisteného vlastníka, ktorým sa ale súd prvej inštancie v napadnutom uznesení vôbec nezaoberal, preto opakuje, že subjekt neznámych, resp. nezistených vlastníkov bol zavedený do právneho poriadku SR osobitnými zákonmi upravujúcimi vlastnícke vzťahy k pôde a usporiadanie pozemkového vlastníctva a to zákonom č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 229/1991 Zb.“), zákonom č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 330/1991 Zb.“) a zákonom č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov, ktoré majú vo vzťahu k zákonu č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) povahu lex specialis. Potreba zavedenia osobitného subjektu neznámych, resp. nezistených vlastníkov vyplynula z potreby v procese usporiadania pozemkového vlastníctva zaviesť čo najefektívnejšie postupy a pravidlá pri usporiadaní pozemkového vlastníctva s ohľadom na poskytnutie rovnakej ochrany vlastníckeho práva k všetkým vlastníkom, teda aj neznámych. Pojem „nezistený vlastník“ definujú zákon č. 180/1995 Z. z. a zákon č. 330/1991 Zb., ktoré vymedzujú aj oprávnenia Slovenského pozemkového fondu vo vzťahu k pozemkom nezistených vlastníkov. Za nezisteného vlastníka podľa jeho zákonnej definície v § 8 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 180/1995 Z. z. v prípade podanej žaloby podľa evidencie katastra nehnuteľností je potrebné považovať aj subjekt identifikovaný aspoň menom a priezviskom, ktorého miesto trvalého pobytu (sídlo) nie je známe. Žiadne zákonné ustanovenie neobmedzuje definíciu nezisteného vlastníka iba na osobu, ktorá žije. Nakladanie s pozemkami nezistených vlastníkov a zastupovanie nezistených vlastníkov pred súdmi a inými orgánmi zveril zákon Slovenskému pozemkovému fondu a Lesom Slovenskej republiky v § 16 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. a v § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb. Nezistení vlastníci sú účastníkom právnych vzťahov aj účastníkom súdnych konaní, pretože im osobitné zákony priznávajú presne určené práva a povinnosti a nezistených vlastníkov nemožno stotožňovať s fyzickými osobami v zmysle Občianskeho práva a teda nemožno na nich aplikovať ustanovenia vzťahujúce sa na fyzické osoby podľa Občianskeho práva o vzniku a zániku spôsobilosti na práva a povinnosti a z toho vyplývajúcej procesnej spôsobilosti. Slovenský pozemkový fond v tomto súdnom konaní nezastupuje fyzickú osobu, ktorá smrťou stratila spôsobilosť byť účastníkom konania, ale zastupuje osobitný subjekt - nezisteného vlastníka, ktorému zákon priznáva procesnú subjektivitu. Procesnú subjektivitu podľa § 61 C. s. p. má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Procesnú subjektivitu nezisteným (neznámych) vlastníkom priznávajú zákony č. 180/1995 Z. z. a zákon č. 330/1991 Zb. Z ustanovenia § 61 C. s. p. je zrejmé, že zákon môže priznať procesnú subjektivitu aj takým subjektom, ktoré podľa hmotného práva nie sú spôsobilé mať práva a povinnosti. V týchto prípadoch je spôsobilosť byť účastníkom konania daná subjektu bez hmotnoprávnej subjektivity pre to, aby bolo možné uskutočniť proces a zabezpečiť tým spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov. Medzi takéto subjekty patrí aj neznámy, resp. nezistený vlastník, ktorému ako špecifickému subjektu procesnú spôsobilosť, ale aj hmotnoprávnu spôsobilosť, napríklad pri uzatváraní kúpnych zmlúv, nájomných zmlúv a podobne priznáva zákon. Na Slovenský pozemkový fond ako zákonného zástupcu nezistených, resp. neznámych vlastníkov nie je možné vzťahovať ustanovenie občianskoprávných predpisov o zastúpení, ale iba špeciálne ustanovenie osobitných právnych predpisov, ktoré zadefinovali tomuto zákonnému zástupcovi oprávnenia na úrovni tak hmotného ako aj procesného práva. Toto zastúpenie nie je viazané na právnu skutočnosť existencie či smrti fyzickej osoby ako vlastníka, ale na skutočnosť absencie identifikačných údajov inak spojených s osobou zisteného vlastníka. Ustanovenia osobitných zákonov o nezistených vlastníkoch neukladajú povinnosť Slovenskému pozemkovému fondu, či Lesom Slovenskej republiky zisťovať identifikačné údaje o nezistených vlastníkoch ani šetriť, či sú títo vlastníci

živí alebo mŕtvi. Napriek tomu Slovenský pozemkový fond pred podaním žaloby vyzval žalovaného, aby zdokladoval (zidentifikoval) žalobcov a následne aj právne nástupníctvo po nich a svojpomocne vykonal lustrácie na zisťovanie bližšej identifikácie žalobcov. Dopyty na obecnú matriku Obce T. a W. ani na Register pobytu obyvateľov v Banskej Bystrici nevedli k bližšej identifikácii žalobcov. Oprávnenie Slovenského pozemkového fondu či Lesov Slovenskej republiky zastupovať neznámych, resp. nezistených vlastníkov zaniká podľa § 20 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. doručením výpisu z katastra nehnuteľností, ktorým vlastník preukáže vlastníctvo k týmto pozemkom. Vlastník alebo právni nástupcovia nezisteného vlastníka teda majú možnosť sami sa prihlásiť o svoje vlastnícke právo, preukázať ho, aby tak došlo k zidentifikovaniu nezisteného vlastníka a aby sa z nezisteného vlastníka stal vlastník známy.

3.1 V rámci zápisov registra obnovenej evidencie pozemkov do katastra nehnuteľností sa až 17,7 % všetkých katastrálnych záznamov v listoch vlastníctva týka neznámych vlastníkov. Podľa právneho názoru prezentovaného v napadnutom uznesení by nebolo možné napríklad zrušiť a vyporiadať spoluvlastníctvo prostredníctvom súdneho konania ani prostredníctvom určovacích žalôb, kedy na strane žalovaných vystupujú nezistení vlastníci, o ktorých identite žalobcovia ani ich zákonní zástupcovia Slovenský pozemkový fond a Lesy Slovenskej republiky nemajú žiadne informácie. Na súdoch Slovenskej republiky bez akýchkoľvek problémov ohľadom procesnej spôsobilosti aktívne prebiehajú aj prebiehali konania v rozsahu stoviek prípadoch, v ktorých stranami sporu (zväčša vždy žalovanou stranou) boli nezistení vlastníci označení iba menom, priezviskom, prípadne ďalším identifikačným znakom neumožňujúcimi presnú identifikáciu strany sporu. Správnosť Slovenským pozemkovým fondom prezentovaného názoru, podľa ktorého Slovenský pozemkový fond nezastupuje v konaní žalobcov ako fyzické osoby, ale osobitný subjekt „nezisteného vlastníka“, ktorému zákon priznáva procesnú subjektivitu vyplýva aj z uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. 07. 2017 sp. zn. 15Co/237/2016, v ktorom sa odvolací súd vyjadril aj k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/10/2010, na ktoré sa odvoláva súd prvej inštancie. Krajský súd v Banskej Bystrici sa nestotožnil s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/10/2010 s odôvodnením, že je v rozpore so zmyslom účelu právnej úpravy, je formalistické a v podstate kladie na stranu sporu nerealizovateľnú požiadavku majúcu za následok odňatie prístupu k súdu.

3.2 Slovenský pozemkový fond konštatuje, že žalobcovia označení v žalobe sú neznámymi vlastníkmi spadajúcimi pod definíciu vymedzenú osobitnými zákonmi. Slovenský pozemkový fond je oprávnený v konaní pred súdom zastupovať neznámych vlastníkov a to aj v prípade spornosti vlastníckeho práva. Osobitné právne predpisy priznávajú neznámemu vlastníkovi spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania. Dôvod na zastavenie konania neexistoval, preto navrhuje, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zrušil.

4. V odvolaní podanom Lesmi Slovenskej republiky v mene žalobcov 3/, 14/, 15/ a 16/ boli uplatnené odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. a), b) a h) Civilného sporového poriadku. Súdu prvej inštancie je vytykané, že rezignoval na svoju povinnosť poskytovať spravodlivú a účinnú ochranu ohrozených a porušených práv a právom chránených záujmov neznámych vlastníkov. Za účelom zabezpečenia ochrany a možnosti nakladania s nehnuteľnosťami vo vlastníctve osôb, ktoré nemožno úplne identifikovať, prijal zákonodarca právne normy, ktoré pracujú s pojmom neznámeho vlastníka ako určitého právneho inštitútu, ktorý má slúžiť na zabezpečenie ochrany ich vlastníckeho práva. Zákom splnomocnil zákonodarca určité subjekty na zastupovanie neznámych vlastníkov, čo vyplýva z § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb. Oprávnenie správcu lesného majetku zastupovať vlastníka lesného pozemku v konaní pred súdom a orgánmi verejnej správy vyplýva aj z § 50 ods. 6 zákona o lesoch č. 326/2005 Z. z. O neznámych vlastníkoch z dôvodu absencie bližších identifikačných údajov spôsobených evidenciou vlastníctva v pozemkovej knihe alebo nečinnosťou neznámych vlastníkov nie je možné zistiť ani ich právnych nástupcov. Výklad súdu prvej inštancie k pojmu „neznámeho vlastníka“ v napadnutom uznesení nie je ústavne konformný a udržateľný a to aj napriek názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovenom v uznesení sp. zn. 7Cdo/10/2010. Ústavný súd Slovenskej republiky odmieta prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone alebo idú nad rámec zákona (nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 1/2002) a vyjadril aj názor, že súd sa môže, ba dokonca musí od doslovného znenia právneho textu odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 341/07). Najvyšší súd Českej republiky v konaní sp. zn. 21Cdo/4947/2008 v skutkovo a právne obdobnej veci vyslovil záver, že v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti je

možné konať aj proti neznámemu dedičovi pôvodného vlastníka. Lesy Slovenskej republiky ako zákonný zástupca neznámych vlastníkov je toho názoru, že ak neznámeho vlastníka nie je možné identifikovať údajmi adresou trvalého pobytu alebo pobytu či dátumom narodenia, je možné ju podľa § 133 ods. 1 C. s. p. identifikovať aj iným identifikačným údajom, za ktoré treba považovať aj údaje katastra nehnuteľností a to najmä číslo parcely, číslo pozemkovej vložky, katastrálne územie a podobne, ktoré v súhrne sú údajmi slúžiacimi pre identifikáciu neznámeho vlastníka a dostatočné pre účel, ktorý sa sleduje žalobou o určenie vlastníckeho práva neznámeho vlastníka, ktorým je jednoznačne ochrana voči osobe, ktorá zasiahla do práva neznámeho vlastníka. Žalovaný urobil úkon smerujúci k zápisu jeho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, pri ktorom sú pochybnosti o zákonom nadobudnutí vlastníckeho práva. Pri skúmaní právnej subjektivity neznámeho vlastníka nie je možné aplikovať ustanovenie § 7 Občianskeho zákonníka, ale iba osobitné normy upravujúce postavenie neznámych vlastníkov. Žalobcovia 3/, 14/, 15/ a 16/ žiadajú zrušiť uznesenie súdu prvej inštancie a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.

5. Žalovaný vo vyjadrení k podaným odvolaniam žalobcov prostredníctvom Slovenského pozemkového fondu a Lesov Slovenskej republiky uviedol, že ich považuje za nedôvodné a podané neoprávnenými osobami. Uznesenie súdu prvej inštancie považoval za súladné s rozhodovacou praxou súdov Slovenskej republiky. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/301/2006 z 25. 03. 2008, z ktorého vyplýva, že jedným z predpokladov zákonného zastúpenia neznámych vlastníkov Slovenským pozemkovým fondom podľa § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb. je preukázanie skutočnosti, že predmetom súdneho konania sú nehnuteľnosti uvedené v ustanovení § 17 (v správe Slovenského pozemkového fondu) v spojení s § 1 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. a že tieto nehnuteľnosti sú vo vlastníctve nezistených vlastníkov. Výklad § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb. prezentovaný zástupcami nezistených vlastníkov nie je správny a odporuje právnym predpisom. V tomto konkrétnom prípade právo Slovenského pozemkového fondu a Lesov SR zastupovať nezistených vlastníkov zaniklo v momente, kedy bola do určeného operátu (katastra nehnuteľností) zapísaná notárska zápisnica osvedčujúca vydržanie vlastníckeho práva žalovaným. Oprávnenie Slovenského pozemkového fondu a Lesov Slovenskej republiky zastupovať nezistených vlastníkov je limitované dobou trvania zápisu nezisteného vlastníka na príslušnom liste vlastníctva. V momente zápisu zmeny vlastníka nehnuteľností dochádza k zániku zákonného zastúpenia nezistených vlastníkov a k strate aktívnej vecnej legitímácie subjektov Slovenského pozemkového fondu a Lesov Slovenskej republiky podať žalobu, či dokonca odvolanie mene nezistených vlastníkov. Zástupcovia žalovaných (správne žalobcov - poznámka odvolacieho súdu) v zmysle zákona č. 180/1995 Z. z. stratili aktívnu vecnú legitímáciu na podanie žaloby, ako aj zastupovanie nezistených vlastníkov v súdnom spore. Procesné predpisy sporového konania nepripúšťajú možnosť, že by účastníkom konania mohla byť fyzická osoba, ktorá by mohla byť identifikovaná a označená v žalobe spôsobom ako v tomto konaní. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď konanie zastavil.

6. Krajský súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalobcov podľa § 34 C. s. p. preskúmal vec a postup súdu predchádzajúci rozhodnutiu súdu prvej inštancie napadnutým uznesením v celom rozsahu z hľadiska odvolacích dôvodov, ktorými je podľa § 380 ods. 1 C. s. p. viazaný a po prejedaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodu, že zákonné podmienky pre jeho nariadenie podľa § 385 ods. 1 C. s. p. splnené neboli dospel k názoru, že uznesenie súdu prvej inštancie nie je vecne správne a je potrebné ho podľa § 389 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

7. Súd prvej inštancie zastavil konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam majúci za to, že žalobcovia nie sú v žalobe označení spôsobom súladným s § 133 ods. 1 Civilného sporového poriadku a tak súd nemá istotu, či žalobcovia mali v čase začatia konania procesnú subjektivitu. Správnosť jeho názoru má potvrdzovať uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/10/2010 z 31. 01. 2011 uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom 37/2011 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 2Cdo/550/2006 z 23. 03. 2006.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 7Cdo/10/2010 posudzoval správnosť rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. júna 2010 sp. zn. 16Co/126/2010, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Zvolen z 29. apríla 2010 č. k. 9C/41/2010 o odmietnutí podania dvoch žalobcov proti piatim žalovaným, z ktorých žalovaný 1/ bol označený iba menom a priezviskom ako neznámy vlastník nehnuteľností zastúpený Slovenským pozemkovým fondom. Krajský súd v Banskej Bystrici v uznesení sp. zn. 16Co/126/2010 konštatoval, že žalovaný 1/ vzhľadom na údaje vyplývajúce

z katastra nehnuteľností a súdneho spisu nemôže byť neznámym vlastníkom nehnuteľností, ktorého by podľa § 16 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. mohol zastupovať Slovenský pozemkový fond z dôvodu, že v čase začatia konania o určenie vlastníckeho práva už zrejme nežil. Sami žalobcovia v žalobe uviedli, že žalovaný 1/ je právnym predchodcom poručiťa J. T. zomrelého v roku 1951 a bolo dôvodné u tohto žalovaného zisťovať jeho právne nástupníctvo. Žalobcovia napriek výzve súdu neodstránili vady žaloby v označení žalovaného 1/ a preto odmietnutie podania, ktoré by mohlo byť návrhom na začatie konania a bolo podľa názoru odvolacieho súdu správne.

8.1 Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa právnej vety uverejneného rozhodnutia R 37/2001 prioritne na dovolanie žalobcov riešil, či mohol súd prvej inštancie odmietnuť ich podanie, ktoré by mohlo byť návrhom na začatie konania ako celok, ak sa nedostatok podania týkal iba jedného zo žalovaných. Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil záver, že za odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (zrušený k 30. 06. 2016) treba považovať aj odmietnutie celého podania, ktoré by mohlo byť podľa obsahu návrhom na začatie konania, hoci nedostatok tohto podania sa týka len jedného z viacerých odporcov. V závere rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/10/2010 je uvedené „ v časti podania navrhovateľov, ktorá sa týka odporcu 1/ je ale situácia iná; dovolací súd súhlasí s konštatovaním súdov, že podanie navrhovateľov nespĺňa v tejto časti náležitosti návrhu na začatie konania, lebo odporca 1/ je označený len menom a priezviskom. Keďže prípustnosť dovolania v časti, ktorá sa týka podania navrhovateľov vo vzťahu k odporcovi 1/, nevyplýva z § 239 O. s. p. ani z § 237 O. s. p., dovolací súd v tejto časti dovolanie navrhovateľov odmietol ako procesne neprípustné (§ 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.). Z citovaného textu vyplýva jednoznačný záver, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/10/2010 vecne rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/126/2010 nepreskúmaval (z hľadiska, či je záver odvolacieho súdu o tom, že sa odporca 1/ nemohol považovať za neznámeho vlastníka nehnuteľností zastúpeného Slovenským pozemkovým fondom) nepreskúmaval a v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/10/2010 Najvyšší súd Slovenskej republiky nezaujal žiadny názor k procesnej subjektivite neznámych vlastníkov nehnuteľností označených len menom a priezviskom, prípadne inými údajmi z katastra nehnuteľnosti.

9. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 23. 03. 2006, podstatou ktorého je záver, že účastník konania musí byť označený tak, aby bolo nepochybné, kto účastníkom konania je, aby ho nebolo možné zameniť s niekým iným, má spisovú značku 22Cdo/550/2006, nie 2Cdo/550/2006, ako uvádza súd prvej inštancie. Toto rozhodnutie najvyššieho súdu považuje odvolací súd za ojedinelé. V iných rozhodnutiach Najvyšší súd Českej republiky rovnako pripúšťa, aby za účastníka konania (stranu sporu) bol označený aj neznámy dedič zomrelej osoby neoznačený identifikačnými údajmi podľa ustanovenia § 79 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29Odo/751/2006 uverejnené pod R 89/2008, rovnako o možnosti uplatniť svoju pohľadávku žalobou podanou proti neznámemu dedičovi zomrelého dlžníka je rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/5145/2007 uverejnené pod R 70/2009 a žalobu proti neznámych dedičom podielového spoluvlastníka pripustil Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v uznesení sp. zn. 21Cdo/4947/2008 zo 16. marca 2010).

10. Slovenský pozemkový fond vyvodzuje oprávnenie podať žalobu o určenie vlastníckeho práva v zastúpení nezistených vlastníkov z ustanovenia § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb. a § 16 ods. 1 písm. b) a ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. a Lesy Slovenskej republiky rovnako z § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb., § 13 zákona č. 180/1995 Z. z. a § 50 ods. 6 zákona č. 326/2005 Z. z.

11. Slovenský pozemkový fond a Lesy Slovenskej republiky podali žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v mene neznámych (nezistených) vlastníkov nehnuteľností neoznačených bližšími identifikačnými údajmi popierajúc správnosť osvedčenia vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva žalovaným spísaného v notárskej zápisnici spísanej na notárskom úrade v Lučenci notárkou JUDr. Martou Jurinovou dňa 27. 03. 2015 pod sp. zn. Nz 10453/2015, Ncrls 10711/2015 v znení dodatkov. V súčasnosti je na základe označenej notárskej zápisnice ako vlastník nehnuteľností, ku ktorým sa žalobcovia prostredníctvom Slovenského pozemkového fondu a Lesov Slovenskej republiky domáhajú určenia vlastníckeho práva, zapísaný žalovaný. Z listín doložených do súdneho spisu je možné zistiť, že žalobcovia boli pôvodne ako neznámi/nezistení vlastníci zapísaní do katastra nehnuteľnosti na základe rozhodnutia príslušného orgánu o zápise registra obnovenej evidencie pozemkov do katastra nehnuteľností podľa zákona č. 180/1995 Z. z.

12. Účelom konania o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim podľa § 1 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. bolo zistiť dostupné údaje o pozemkoch a právnych vzťahoch k nim a na ich základe zostaviť a schváliť register obnovenej evidencie pozemkov (ďalej len „register“).

13. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. register sa skladá z určeného operátu, zo súboru ďalších geodetických informácií a zo súboru ďalších popisných informácií o pozemkoch a právnych vzťahoch k nim, najmä zo

- a) súpisu pozemkov, ktoré boli predmetom konania,
- b) súpisu pozemkov, ktorých vlastníka a jeho miesto trvalého pobytu alebo sídlo sú známe,
- c) súpisu pozemkov, ktorých vlastníka je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe,
- d) súpisu pozemkov, ktorých vlastníka nie je známy.

14. Podľa § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb. pozemkový fond (Slovenský pozemkový fond) za štát a neznámych vlastníkov koná pred súdom vo veciach nehnuteľností uvedených v osobitnom predpise, podielov spoločnej nehnuteľnosti uvedených v osobitnom predpise a pozemkov, ktorých vlastníka nie je známy, a to aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu a neznámych vlastníkov je sporné; obdobne postupuje správca vo veciach lesných pozemkov vo vlastníctve štátu a lesných pozemkov, ktorých vlastníka nie je známy.

15. Podľa § 50 ods. 6 zákona č. 326/2005 Z. z. správca podľa ods. 3 a 4 vykonáva práva vlastníka k lesnému majetku vo vlastníctve štátu, najmä zabezpečuje jeho ochranu a zastupuje vlastníka v konaní pred súdom a orgánom verejnej správy; obdobne správca postupuje vo veciach lesných pozemkov, ktorých vlastníka nie je známy alebo ktorých vlastníka je známy, ale jeho trvalý pobyt alebo sídlo nie je známe (ďalej len „pozemky nezistených vlastníkov“), a to aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu a nezistených vlastníkov je sporné.

16. Otázku oprávnenia Slovenského pozemkového fondu zastupovať nezistených vlastníkov pozemkov v súdnom spore riešil Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 6Cdo/11/2016 z 24. februára 2016, v ktorom uviedol, že „v záujme spriechodnenia procesu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a obnovenia dostatočne hodnoverného spôsobu evidencie práv k nehnuteľnostiam, ktorý sa v tuzemských podmienkach vytratil prakticky v súvislosti s opustením intabulačného princípu a stratou niekdajšieho významu inštitútu pozemkovej knihy, bol o. i. ustanovený zákonný mechanizmus nakladania Pozemkového fondu (a v prípade lesných pozemkov Lesov SR) s pozemkami, ktorých vlastníka je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe (podľa § 8 ods. 1 písm. c/ zákona 180/1995 Z. z.) a s pozemkami, ktorých vlastníka nie je známy (podľa písmena d/ rovnakého ustanovenia). Pre obe takéto kategórie pozemkov zákon zaviedol legislatívnu skratku „pozemky s nezisteným vlastníkom“ (§ 13 zákona č. 180/1995 Z. z.), pričom pri takýchto vlastníkoch (resp. pozemkoch) zákon priznáva na to určenej právnickej osobe (ktorou je práve Pozemkový fond a v prípade lesných pozemkov Lesy SR) oprávnenie na zastupovanie vlastníkov v konaniach pred súdmi a inými orgánmi verejnej správy (§ 16 ods. 2 citovaného zákona)“ a dospel k názoru, že označenie tzv. nezisteného vlastníka len menom a priezviskom je udržateľné len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ustanovenia § 8 ods. 1 písm. c/ zákona č. 180/1995 Z. z., teda len u tých, o ktorých je nepochybné, že existujú (čo u fyzických osôb znamená, že ešte žijú a u právnických osôb, že vznikli a dosiaľ nezanikli) a znakom ich neznámosti je neznámosť ich adresy alebo sídla. Takéto označenie ale naopak nemôže prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí nie sú známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastníka už neexistuje a nie je zrejmé, kto a či vôbec niekto je jeho právnym nástupcom. Je totiž všeobecne známou skutočnosťou, že mŕtva fyzická osoba ani už zaniknutá osoba právnická nemajú spôsobilosť mať práva a povinnosti, s nedostatkom takejto spôsobilosti ide takpovediac ruku v ruku i nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania a ak takéto skutočnosť je tu už v čase začatia konania, vadu spočívajúcu v snahe o zapojenie takéhoto „subjektu“ do súdneho konania nejde napraviť žiadnym spôsobom, ale pri postavení súdu pred takúto procesnú situáciu musí dôjsť v časti dotknutej takouto vadou k zastaveniu konania. Rovnaký názor s odkazom práve na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/11/2016 je vyjadrený aj v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/31/2018 z 15. apríla 2019. V oboch rozhodnutiach Najvyšší súd Slovenskej republiky pripustil, že riešením ako tento problém (problém označenia nezistených vlastníkov) preklenúť sa javí len druhové pomenovanie označenia účastníka majúceho byť zastúpeného pozemkovým fondom napríklad spôsobom „neznámy“ (resp. nezistený) vlastníka nehnuteľností zastúpený pozemkovým fondom.

17. V rozhodnutiach sp. zn. 3Cdo/25/2012, 7Cdo/93/2012, 3Cdo/163/2014, 3Cdo/46/2017, 3Cdo/107/2016, 3Cdo/128/2017, 1Cdo/148/2017, 2Cdo/150/2016 Najvyšší súd Slovenskej republiky konal s nezistenými vlastníckmi v žalobe označenými len menom a priezviskom bez toho, aby zisťoval, či títo nezistení vlastníci pozemkov v čase začatia konania boli nažive alebo nie. Odvolací súd z týchto zistení vyvodil, že v otázke procesnej subjektivity a označenia tzv. nezistených vlastníkov ako strán v spore judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nie je jednotná, preto riešil odvolací súd otázku procesnej spôsobilosti nezisteného vlastníka bez zreteľa na uvádzanú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vychádzajúc najmä z teleologického výkladu citovaných právnych predpisov.

18. V prvom rade je potrebné uviesť, že dôvodová správa k zákonu č. 330/1991 Zb. k cieľom prijatia tohto zákona a k zriadeniu Slovenského pozemkového fondu ((ďalej aj „pozemkový fond“) uvádza, že „Vážnym problémom pozemkového vlastníctva na Slovensku sú tzv. nedoložené právne vzťahy, kde postavenie pozemkového fondu umožní na jednej strane ochranu záujmov neznámych vlastníkov a na druhej strane tým umožní usporiadanie pozemkového vlastníctva v jeho skutkovom i právnom stave. V návrhu sa vymedzuje aj okruh účastníkov, a to tak, aby všetci nositelia určených majetkových práv a záujmov (fyzické i právnické osoby) mohli tieto práva a záujmy náležite uplatniť. Vlastnícke práva štátu bude v konaní zastupovať pozemkový fond, ktorý bude zároveň vystupovať (§ 17) v podstate aj ako opatrovník neznámych vlastníkov, aby títo na jednej strane neboli ukrátení na svojich právach a na druhej strane svojou neprítomnosťou neblokovali usporiadanie majetkových práv iných účastníkov.“ Obdobné závery vyplývajú aj z dôvodovej správy k zákonu č. 180/1995 Z. z., z ktorej možno citovať nasledovne: „Podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy SR sa základné práva a slobody zaručujú všetkým, a to bez ohľadu na ich postavenie, v zákonom ustanovených medziach. Výslovne sa zdôrazňuje, že vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu (čl. 20 ods. 1 druhá veta). Vyššie uvedený rozbor preukazuje, že verejne významná časť vlastníkov poľnohospodárskych a lesných pozemkov nemôže, oproti vlastníkom iných predmetov, svoje zákonom priznané vlastnícke oprávnenia plne alebo vôbec využiť, ani sa právne účinne domáhať ich ochrany a zostáva im len titulárne, hospodársky prázdne právo. Títo vlastníci nemajú právne možnosti právne účinne nakladať s predmetom svojho vlastníctva, vôbec ho identifikovať a preukázať aktívnu legitimáciu na jeho ochranu. Časť dôvodov tejto skutočnosti, z určitého hľadiska podstatná, je mimoprávnej povahy. Časť ale pramení v konštrukcii právnej úpravy, ktorá nezaručuje účinný spôsob evidencie pozemkového vlastníctva ako nezastupiteľnej zložky výkonu a ochrany vlastníckeho práva. Táto skutočnosť sa dotýka nielen vlastníkov pozemkov, o preukázanie a evidenciu ktorých ide, ale má nepriaznivé účinky aj na iné osoby a uplatňovanie niektorých záujmov štátu (napr. daňových), ale i všeobecných verejných záujmov.“ ... „Z uvedených dôvodov sa navrhuje novo upraviť oprávnenia pozemkového fondu s pozemkami neznámych vlastníkov.“ Vyššie citované závery vyjadrujúce potrebu ochrany vlastníckeho práva tzv. nezistených vlastníkov ako aj potrebu, aby presné neidentifikovanie vlastníkov nebránilo usporiadaniu právnych vzťahov tých vlastníkov, ktorí identifikovaní sú, má svoje legislatívne vyjadrenie v §§ 13 - 20 zákona č. 180/1995 Z. z. a v § 34 zákona č. 330/1991 Z. z., z ktorých vyplýva, že pozemkový fond pozemky tzv. nezistených vlastníkov nie len spravuje a s týmito nakladá, ale aj zastupuje nezistených vlastníkov v konaniach (a to aj v situáciách, ak je vlastnícke právo nezistených vlastníkov sporné) a svoju činnosť realizuje vo verejnom záujme. Z formulácie § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb. v zmysle ktorej „Pozemkový fond za štát a neznámych vlastníkov koná pred súdom vo veciach nehnuteľností uvedených v osobitnom predpise, podielov spoločnej nehnuteľnosti uvedených v osobitnom predpise a pozemkov, ktorých vlastníck nie je známy, a to aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu a neznámych vlastníkov je sporné“, ako aj z formulácie § 16 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z., podľa ktorej „Ak je potrebné, fond v konaní pred súdom alebo pred orgánmi verejnej správy zastupuje vlastníkov pozemkov uvedených v odseku 1 písm. b) a c) (pozn. v prípade písm. b/ odseku 1 ide o tzv. nezistených vlastníkov); obdobne postupuje správca“ potom možno dospieť k záveru, že uvedené osobitné právne predpisy v spojení s § 61 časť vety za bodkočiarkou C. s. p. (v čase prijímania týchto zákonov šlo o § 19 časť vety za bodkočiarkou zákona č. 99/1963 Zb.) priznávajú procesnú subjektivitu tzv. nezisteným vlastníkom. K uvedenému záveru odvolací súd vedie nie len jazykový, ale aj logický a teleologický výklad vyššie uvedených právnych predpisov. Ak by totiž uvedené osobitné právne predpisy oprávňovali pozemkový fond (prípadne Lesy SR) zastupovať tzv. nezistených vlastníkov, ktorými s poukazom na písm. d/ ods. 1 § 8 zákona č. 180/1995 Z. z. sú aj osoby neznáme, ale zároveň by striktné procesné predpisy upravujúce konanie pred súdom trvali na tom, že každý subjekt konania musí byť presne identifikovaný (u fyzickej osoby spôsobom vyplývajúcim z § 133 ods. 1 C. s. p., požiadavka presnej identifikácie by zároveň vylúčila možnosť týchto neznámych vlastníkov v konaní vystupovať a pozemkový fond (prípadne Lesy SR)

takéto subjekty zastupovať. Ak totiž dôjde k presnej identifikácii vlastníka určitej nehnuteľnosti, je pojmovo vylúčené, aby tento zároveň spĺňal definičné znaky vlastníka neznámeho podľa už vyššie citovaného ust. § 8 ods. 1 písm. d/ zákona č. 180/1995 Z. z. Zároveň by pozemkový fond ako subjekt založený okrem iného aj za účelom ochrany vlastníckeho práva tzv. nezistených vlastníkov, absolútne musel rezignovať na realizáciu tejto funkcie (čím by de facto mohlo v mnohých prípadoch dôjsť k obmedzeniu alebo dokonca k pozbaveniu vlastníckeho práva tzv. nezistených vlastníkov napriek neexistencii dôvodov predpokladaných zákonom, a teda v rozpore s čl. 20 Ústavy SR), nehovoriac už o skutočnosti, že potreba presného identifikovania nezistených vlastníkov (teda subjektov, ktorých nedokázali identifikovať ani orgány verejnej moci) subjektmi súkromného práva za účelom možnosti viesť súdne konanie voči takýmto nezisteným vlastníkom, by podľa názoru odvolacieho súdu nadmerne týmto subjektom, ktorí neporušili žiadnu právnu povinnosť, obmedzila (až nie úplne znemožnila) výkon Ústavou SR garantovaného práva na súdnu ochranu a zároveň by viedla k úplnému zabrzdeniu procesov vedúcich k usporiadaniu vlastníckeho práva v celoštátnom meradle. Vzhľadom k uvedenému zastáva odvolací súd názor, že tzv. nezistený vlastník podľa § 13 zákona č. 180/1995 Z. z. ako subjekt sui generis je nositeľom procesnej subjektivity, a to až do okamihu, kedy postavenie tzv. nezisteného vlastníka stratí v dôsledku jeho presnej identifikácie spôsobom predpokladaným v § 20 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z., ktorá skutočnosť v prejednávanej príhode nenastala. Preto podľa názoru odvolacieho súdu dôvody na zastavenie konania neexistovali. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/301/2006 z 25. 03. 2008, na ktoré poukazuje žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov vychádza zo znenia ustanovenia § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb. pred novelou uskutočnenou zákonom č. 571/2007 Z. z., ktorým sa menil a dopĺňal zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách tak, že do § 34 ods. 14 sa vsunul text „a to aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu a neznámych vlastníkov je sporné“. Zmena ustanovenia § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb. bola vyvolaná práve právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veciach podaných určovacích návrhov vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, podľa ktorého mohol Slovenský pozemkový fond či správca lesného majetku konať za štát len v prípade, keď bola existencia vlastníckeho práva štátu nesporná.

18.1 Odvolací súd je toho názoru, že podľa § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb. a § 50 ods. 6 zákona č. 326/2005 Z. z. môžu Slovenský pozemkový fond a Lesy Slovenskej republiky konať za nezistených vlastníkov v súdnych sporoch o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a to aj v prípade, keď nezistení vlastníci vystupujú na strane žalobcov (porovnaj napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/150/2016 z 31. júla 2017).

19. Podľa § 13 zákona č. 180/1995 Z. z. fond nakladá s pozemkami uvedenými v § 8 ods. 1 písm. c) a d), ktoré sa na základe registra zapíšu do katastra nehnuteľností (ďalej len "pozemok s nezisteným vlastníkom"), podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov; obdobne postupuje správca, 30aa) ak ide o lesné pozemky.

Poznámka č. 30aa) k § 13 zákona č. 180/1995 Z. z. znie: § 2 písm. q) zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch.

20. Podľa § 16 ods. 1 a 2 zákona č. 180/1995 Z. z.

(1) Fond nakladá podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov s pozemkami

a) vo vlastníctve štátu uvedenými v osobitnom predpise a v § 14 ods. 1 a v § 15 (ďalej len "pozemok vo vlastníctve štátu"),

b) s nezisteným vlastníkom (§ 13),

c) ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastri nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií alebo ak sa nepreukáže inak, ak ide o lesné pozemky, obdobne postupuje správca.

(2) Ak je potrebné, fond v konaní pred súdom alebo pred orgánmi verejnej správy zastupuje vlastníkov pozemkov uvedených v odseku 1 písm. b) a c); obdobne postupuje správca.

21. Zákon č. 180/1995 Z. z. rozlišuje, kedy Slovenský pozemkový fond pri nakladaní s pozemkami s nezisteným vlastníkom vystupuje vo vlastnom mene (§ 17 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z.) a kedy vystupuje ako zákonný zástupca nezistených vlastníkov (§ 16 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z.). V spore o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam Slovenský pozemkový fond ani Lesy Slovenskej republiky nenakladajú s pozemkami nezistených vlastníkov, iba zastupujú nezistených vlastníkov v súdnom spore, Slovenský pozemkový fond ani Lesy Slovenskej republiky teda nie sú stranami v spore, iba zákonnými zástupcami strán sporu a z tohto dôvodu im nie je možné ukladať povinnosť na náhradu trov konania.

21.1 Nezrozumiteľná je námietka žalovaného vo vyjadrení k odvolaniu, že Slovenský pozemkový fond a Lesy Slovenskej republiky nie sú oprávnenými subjektami na podanie odvolania proti uzneseniu

súdu prvej inštancie. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 7Cdo/90/2013 z 23. októbra 2013 rozhodol o dovolaní podanom nezistenými vlastníckmi zastúpenými Slovenským pozemkovým fondom ako o dovolaní podanom účastníkom konania (§ 240 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) zastúpeným zo zákona právnickou osobou Slovenským pozemkovým fondom. Odvolací súd je toho názoru, že v mene žalobcov boli zákonní zástupcovia Slovenský pozemkový fond a Lesy Slovenskej republiky oprávnení podať odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie.

22. Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom žalovaného, že oprávnenie Slovenského pozemkového fondu a Lesov Slovenskej republiky zastupovať tzv. nezistených vlastníkov je dané len počas doby, kým sú títo tzv. nezistení vlastníci zapísaní v registri určeného operátu vo vzťahu ku konkrétnym pozemkom, čo opačným výkladom znamená, že ich zákonom priznané právo zastupovať tzv. nezistených vlastníkov zaniká v momente, keď k pozemkom, vo vzťahu ku ktorým svedčilo ich vlastnícke právo, je už zapísané vlastnícke právo inej osoby. Ako už bolo uvedené vyššie, podľa § 13 v spojení s § 8 ods. 1 písm. c/ a d/ zákona č. 180/1995 Z. z. Slovenský pozemkový fond (a ak ide o lesné pozemky Lesy Slovenskej republiky) nakladajú s tými pozemkami, ktoré sa na základe registra obnovenej evidencie pozemkov (ďalej aj „register“) zapíšu do katastra nehnuteľností a zároveň sú pozemkami, ktorých vlastníck je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe, alebo ktorých vlastníck nie je známy, ktoré zároveň v súhrne označuje ako „pozemok s nezisteným vlastníkom“. Použitím jazykového výkladu teda možno dôjsť k záveru, že Slovenský pozemkový fond a Lesy Slovenskej republiky nakladajú s tými pozemkami, ktoré sú v čase začatia konania zapísané do katastra nehnuteľností na základe registra, a pri ktorých je zároveň zapísaný vlastníck s neznámym miestom pobytu alebo sídla, alebo vlastníck, ktorý nie je známy, a tieto subjekty v konaní pred súdom sú Slovenský pozemkový fond a Lesy SR oprávnené zastupovať. Vo vzťahu k súdному konaniu pôjde potom najčastejšie o konania, ktorých predmetom je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, či určenie vlastníckeho práva, a v ktorých konaniach sú tzv. nezistení vlastníci pozemkov v postavení žalovaných. Zároveň je však potrebné uviesť, že ako už bolo uvedené vyššie, účelom zákona č. 180/1995 Z. z. je nie len, aby nezistení vlastníci svojou neprítomnosťou neblokovali usporiadanie majetkových práv iných účastníkov občianskoprávných vzťahov, ale aj ochrana vlastníckeho práva týchto nezistených vlastníkov. Práve uvedená ochrana práv nezistených vlastníkov vyžaduje taký výklad ust. § 13 v spojení s § 16 ods. 2 citovaného zákona, že Slovenský pozemkový fond (prípadne Lesy Slovenskej republiky) sú oprávnení zastupovať aj tých vlastníkov pozemkov zapísaných do katastra nehnuteľností na základe registra, ktorých trvalý pobyt alebo sídlo nie sú známe a tiež aj neznámych vlastníkov, i v konaniach, kde sa tieto subjekty prostredníctvom Slovenského pozemkového fondu (a/alebo Lesov Slovenskej republiky) domáhajú ochrany svojho vlastníckeho práva k pozemkom zapísaným do katastra nehnuteľností na základe registra, hoci zápis v katastri nehnuteľností v prospech uvedených nehnuteľností, ktorý v minulosti týmto tzv. nezisteným vlastníkom svedčil, už v čase začatia konania svedčí v prospech inej osoby. Nie je totiž možné opomíňať, že údaje zapísané do katastra nehnuteľností sa považujú za hodnoverné len kým sa nepreukáže opak (§ 70 zákona č. 162/1995 Z. z.), že úlohou Slovenského pozemkového fondu je chrániť verejný záujem (§ 34 ods. 2 zákona č. 330/1991 Zb.), že zastupuje tzv. nezistených vlastníkov aj v prípade, ak je ich vlastnícke právo sporné, že rozsudok určujúci vlastnícke právo má deklaratórne účinky a že v prípade platnosti opačného výkladu by ochranu práv tzv. nezistených vlastníkov k nehnuteľnostiam nebolo možné realizovať, nakoľko okamihom zápisu vlastníckeho práva tretej osoby k pozemku by Slovenský pozemkový fond stratil oprávnenie tzv. neznámeho vlastníka zastupovať, a teda by zabezpečoval len jednu z funkcií, o ktorých už odvolací súd pojednával vyššie (t. j., aby nezistení vlastníci svojou neprítomnosťou neblokovali usporiadanie majetkových práv iných účastníkov občianskoprávných vzťahov), nie však aj ochrannú funkciu vo vzťahu k vlastníckym právam tzv. nezistených vlastníkov.

23. Podľa § 61 Civilného sporového poriadku procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva.

24. Osobitné zákony č. 330/1991 Zb. a zákon č. 180/1995 Z. z. a zákon č. 326/2005 Z. z. vytvorili osobitnú kategóriu subjektov právnych vzťahov tzv. nezistených vlastníkov poľnohospodárskych a lesných pozemkov, ktorým tieto zákony priznávajú hmotnoprávnu aj procesnoprávnu subjektivitu. Aplikácia ustanovenia § 61 a § 62 Civilného sporového poriadku súdom prvej inštancie nebola správna, keď vychádzajúc z názoru o nedostatku procesnej subjektivity žalobcov konanie zastavil. Žalobcovia dôvodne uplatnili námietku nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku, aj odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku o

porušení práva na spravodlivý proces zastavením konania, ak preto neboli splnené zákonné podmienky. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces podľa judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Zastavením konania z dôvodu nesprávneho právneho názoru na existenciu procesnej subjektivity žalobcov znemožnil súd prvej inštancie žalobcom domáhať sa svojich práv na nestrannom súde.

25. Pre účely ďalšieho konania považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že záver o existencii hmotnoprávnej a procesnoprávnej subjektivity označených žalobcov automaticky neznamená, že žalobca o určenie vlastníckeho práva neznámymi vlastníckymi zastúpenými Slovenským pozemkovým fondom a Lesmi Slovenskej republiky je procesne prípustná.

26. Podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

27. Ak bolo úmyslom zákonodarcu vytvorením inštitútu neznámeho vlastníka spriechodniť proces usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a obnoviť dostatočne hodnoverný spôsob evidencie práv k nehnuteľnostiam a Slovenský pozemkový fond a Lesy Slovenskej republiky pri vykonávaní činností zverených im osobitnými predpismi (zastupovanie nezistených vlastníkov a nakladanie s pozemkami nezistených vlastníkov) majú postupovať vždy v súlade s verejným záujmom, je potrebné v ďalšom konaní skúmať, aký verejný záujem sledujú Slovenský pozemkový fond a Lesy Slovenskej republiky žalobou o určenie vlastníckeho práva k pozemkom v prospech nezistených vlastníkov. Podanou žalobou sa zákonní zástupcovia nezistených vlastníkov domáhajú určenia vlastníckeho práva v prospech osôb, o ktorých nevedno, či vôbec existujú, či majú záujem byť vlastníkom označených nehnuteľností. Vyhovením žalobe o určenie vlastníckeho práva by sa dosiahol pravý opak účelu sledovaného zákonom č. 180/1995 Z. z. usporiadať vlastnícke vzťahy k pozemkom. Odvolací súd pochopil, že účelom tejto žaloby je zabrániť, aby žalovaný zostal vlastníkom nehnuteľností, ktoré podľa názoru zástupcov žalobcov nezískal žalovaný zákonom predpísaným spôsobom, avšak súd musí v prípade žaloby o určenie, či tu právo je alebo nie je vždy skúmať, či existuje na takejto žalobe naliehavý právny záujem.

27.1 Úlohou súdu prvej inštancie viazaného právnym názorom odvolacieho súdu o existencii procesnoprávnej subjektivity označených žalobcov zastúpených zákonným zástupcom je v prvom rade skúmať procesnú prípustnosť žaloby podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku a len v prípade kladného vyriešenia tejto otázky pristúpiť k vecnému prejednaniu sporu.

28. Podľa § 396 ods. 3 C. s. p. rozhodne o trovách odvolacieho konania súd prvej inštancie.

29. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).